

УДК 658:[330.322+330.341.1]
JEL L11, M11

І. А. Маркіна

доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри менеджменту Полтавської
державної аграрної академії, м. Полтава
e-mail: irisla7@ukr.net
ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0003-2815-4223>

С. М. Марчишинець

здобувач кафедри менеджменту Полтавської державної
аграрної академії, м. Полтава
e-mail: sergeymr81@ukr.net
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6746-1600>

**Особливості формування інноваційно-інвестиційної політики
промислових підприємств**

Досліджені особливості формування інноваційно-інвестиційної політики промислових підприємств. Доведено зв'язок реалізації нововведень у господарській практиці промислових підприємств з інноваційним підприємництвом. Визначені чинники-дестабілізатори реалізації інноваційно-інвестиційного потенціалу промислових, зокрема машинобудівних, підприємств України. Обґрунтовано, що особливу роль у реалізації інноваційної моделі розвитку мають відігравати венчурні підприємства, що дасть можливість підвищити рівень комплексності виробництва; більш повно використовувати наявні виробничі фонди, розширити виробничу інфраструктуру; створити основу для формування та розвитку нових організаційних форм виробничої діяльності; реалізувати соціальну спрямованість розвитку промисловості. Визначена необхідність стимулювання розвитку соціально значимих виробництв.

Ключові слова: управління, промислове підприємство, чинники-дестабілізатори, модель розвитку, інноваційно-інвестиційна політика.

Marchyshynets S., Markina I. FEATURES OF FORMATION OF INNOVATION-INVESTMENT POLICY ON INDUSTRIAL ENTERPRISES

The article deals with the peculiarities of the formation of innovation-investment policy at industrial enterprises. The paper emphasizes the fact of the lack of institutional support of innovative activity of Ukrainian's enterprises, which is the reason why there is a lack of a national innovation priorities concept and a systematic approach to the development of innovation activity. The requests of substantiation of optimal development models are investigated; the principles, forms, methods of implementation of innovation and investment development policy are defined; the parameters, principles, scientific and methodical foundations of creation of modern innovative forms of development are outlined; providing scientific support for development programs is emphasized. The connection of the implementation of innovations in the economic practice at industrial enterprises with innovative entrepreneurship, which depends on the speed of conducting of restructuring processes on the basis of construction innovation-investment model development of the economy, was proved. The basic tasks were defined, namely, first of all, the active use of human capital, scientific and technical potential of its realization; forming a competitive environment; providing real state support; setting up an efficient financial and banking systems, an efficient stock market; a well-established investment process, which in turn requires improvement of the corporate governance system of enterprises that provides for transparency of the ownership structure, provision of shareholders with high-quality and reliable information. The destabilizing factors of realization of innovation-investment potential at industrial enterprises, in particular, machine-building enterprises of Ukraine were defined, among them: insufficient development of solvent internal market of machine-building products, lack of state and regional development program, significant dependence on market conditions on foreign markets; general deficiencies in the implementation of the state program of development of mechanical engineering, shortages of personnel required qualification (scientific, technical, engineering, labor specialties), lack of state financial support, and, in particular state protection against raider attacks. The paper emphasizes that venture capital company should play a special role in realizing an innovation model of development, which will enable the increase of the complexity of production; the use of the existing productive assets to a greater extent, the expanding of the production infrastructure; the creation of the basis for the formation and development of new organizational forms and production activity; the realization of the social orientation of the industry development. The necessity of stimulating the development of socially significant productions, which allows solving problems of socio-economic development without increasing the ecological burden on the natural system, was determined. It is essential to develop and implement relevant investment programs on the basis of well-defined volumes of investment resources; to increase investment attractiveness at the expense of streamlining the market space for commodity producers; to create guarantees of protection of capital and income of investors.

Keywords: management, industrial potential, destabilization factors, development model, innovation and investment policy.

Постановка проблеми. Проблемою, що гальмує розвиток високотехнологічного сектору економіки, залишається відсутність фінансування та недостатньо ефективна державна інноваційна політика, що призводить до скорочення чисельності наукових працівників, ускладнює отримання економічної віддачі у вигляді завершених інноваційних пропозицій та їх реалізації у сферах вітчизняної економіки.

Відсутність у країні попиту на результати наукових досліджень, неповноцінність державної системи захисту прав інтелектуальної власності та механізмів комерціалізації інтелектуального продукту позбавляє стимулів потенційних суб'єктів інноваційної діяльності та призводить до субсидювання економік більш розвинених країн за рахунок безкоштовного трансферу як висококваліфікованих фахівців, так і результатів фундаментальних досліджень.

Аналіз останніх досліджень. Інноваційний процес гальмується недостатністю інституційного забезпечення інноваційної діяльності, що виявляється у відсутності розвинутого ринкового середовища загалом і зокрема – в незавершеності та безсистемності формування відповідної нормативно-правової бази, практиці «призупинення» окремих норм чинних законів, які регулюють інноваційну діяльність, неповноті інфраструктури (у т.ч. високотехнологічної) інноваційного розвитку [1-3].

Державна політика інноваційного розвитку характеризується непослідовністю, відсутністю чіткої концепції національних інноваційних пріоритетів і системного підходу до розвитку інноваційної діяльності (національної інноваційної системи). Фактично, держава має відіграти активну роль у створенні загальнонаціонального попиту на інновації; впровадити широкий набір інструментів, які не потребують значних видатків з бюджету, але за рахунок розбудови мотиваційного поля здатні багаторазово посилити інноваційну складову економіки [4-6]. Водночас для піднесення рівня платоспроможного (а отже, вимогливого) внутрішнього попиту та надання імпульсу до інновацій внутрішньому виробникові необхідно відчутно підвищити рівень оплати праці – як перший інвестиційний внесок у людський капітал.

Водночас завдання побудови інноваційної моделі розвитку країни та її регіонів все ще вимагає перегляду ставлення до університетської науки, аналізу сучасного механізму наукової та науково-технічної діяльності університетів, пошуку нових форм розвитку з метою їх перетворення у провідну інфраструктуру національної та регіональної інноваційної систем.

Розв'язання таких важливих наукових завдань, як обґрунтування оптимальних моделей регіонального розвитку (насамперед інноваційно-інвестиційних); визначення принципів, форм і методів здійснення інноваційно-інвестиційної політики регіонального розвитку; встановлення параметрів, принципів, науково-методичних засад створення сучасних інноваційних форм регіонального розвитку; забезпечення наукового супроводження регіональних

програм розвитку, може бути здійснене за умови перетворення науково-освітнього комплексу у важливу складову інноваційної інфраструктури [7-11].

Проблема узгодження соціально-економічних пріоритетів розвитку господарства області з перспективами розвитку господарств регіонів-партнерів і посилення міжрегіональних зв'язків насамперед і дасть змогу підвищити рівень інтегрованості їх господарських комплексів, сприятиме подоланню значних диспропорцій у територіальній структурі; забезпечить ефективне використання переваг територіального поділу праці, природо-ресурсного, науково-виробничого потенціалу.

Мета статті полягає у виявленні особливостей формування інноваційно-інвестиційної політики промислових підприємств.

Основні результати дослідження. Стратегічно важливим є здійснення заходів щодо припинення подальшої руйнації наукового і науково-технічного потенціалу підприємств. Незалежно від інституційних змін у ринковому просторі держава залишається важливим суб'єктом розвитку ринку інновацій як із боку замовлення й розроблення державних і регіональних науково-технічних програм розвитку, так і з боку їх фінансування й упровадження в промисловому секторі регіонального господарства. Треба об'єднати всі науково-технічні ресурси, країни загалом, створивши тим самим умови для подальшого розвитку міжнародних наукових і науково-технічних зв'язків.

Реалізація нововведень у господарській практиці промислових підприємств має бути тісно пов'язана з інноваційним підприємництвом. Його динамічне формування й успішне функціонування значною мірою впливає на рівень соціально-економічного розвитку та розглядається нами як рушійна сила економіки, а також як один із найважливіших факторів розвитку промислового виробництва. Тому успішність становлення та функціонування інноваційного підприємництва за таких умов залежить від швидкості проведення процесів реструктуризації промислового комплексу на основі побудови інноваційно-інвестиційної моделі розвитку регіонального господарства. Основні завдання її реалізації включають насамперед активне використання:

- людського капіталу, науково-технічного потенціалу;
- створення конкурентного середовища;
- надання реальної державної підтримки;
- налагодження роботи ефективно функціонуючої фінансової та банківської системи, ефективного фондового ринку;
- налагодженого інвестиційного процесу, що своєю чергою потребує вдосконалення системи корпоративного управління підприємств, яка передбачає прозорість структури власності, забезпечення акціонерів високоякісною і достовірною інформацією.

Процеси реструктуризації у першу чергу мають охопити пріоритетні напрямки в структурі промислового комплексу. Одним з таких пріоритетних напрямів, який повинен зазнати розвитку, є високотехнологічний машинобудівний

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО ПЕРІОДУ УКРАЇНИ

комплекс, який може сприяти появі значних соціальних ефектів на ринку праці. Прискорений розвиток машинобудування розглядається як основа швидкого відновлення виробничого апарату господарства, переозброєння інших галузей промисловості, досягнення стійких темпів розвитку економіки, підвищення експортного потенціалу, розв'язання проблем зайнятості, а також інших соціальних проблем.

До початку проведення економічних реформ, наприклад, у Полтавському регіоні сформувався досить потужний машинобудівний комплекс, який об'єднував підприємства 13 підгалузей. Як показали проведені дослідження, у машинобудуванні регіону був сконцентрований значний невикористаний потенціал робочої сили й потужностей. Затрати, пов'язані з підтримкою цього потенціалу, значно збільшували загальні витрати на виготовлення продукції і тому не сприяли підвищенню її конкурентоспроможності.

Низький рівень капіталовкладень у галузь, підігрітий світовою фінансовою кризою, призвів до стихійного руйнування потужностей, зростання собівартості продукції, зупинки та дезінтеграції підприємств зі складними технологічними процесами. Але навіть у таких умовах основою розвитку на майбутній період є збереження науково-технічного та виробничого потенціалу машинобудівного комплексу і його відновлення, оновлення продукції та збільшення її наукомісткості, випереджаючий розвиток наукомістких галузей і виробництв, забезпечення гнучкості та інноваційної спрямованості виробництва, що сприятиме зниженню собівартості продукції цієї галузі та зростання її конкурентоспроможності як на внутрішньому, так і зовнішньому ринках.

Можна визначити також низку чинників, зневажання дією яких може призвести до повної руйнації цього напряму промисловості як на регіональному, так і національному рівні. До них можна віднести: недостатній розвиток платоспроможного внутрішнього ринку продукції машинобудування, відсутність державної і регіональної програм розвитку, значна залежність від кон'юнктури на зовнішніх ринках. Негативний вплив також може бути спричинений загальнодержавними недоліками у реалізації державної програми розвитку машинобудування, дефіцит кадрів необхідної кваліфікації (науково-технічних, інженерних і робітничих спеціальностей), відсутність державної фінансової підтримки, зокрема державного захисту від рейдерських атак, які набувають масового явища.

Сьогодні, в умовах поступового подолання цих негативних тенденцій, у машинобудівному комплексі необхідно проводити активну інвестиційну політику першочергово стосовно тих підприємств, що мають певні можливості для підвищення конкурентоспроможності продукції, впровадження нових видів продукції, проведення інноваційних заходів. Але створення конкурентоспроможного машинобудівного комплексу потребує значних інвестиційних ресурсів.

Політика акумуляції інноваційних ресурсів та їх використання на розроблення і реалізацію

інвестиційних проектів має націлюватися на вибір нових конкурентоспроможних технологій, будівництво або модернізацію функціонуючих виробничих об'єктів, виробництво продукції та її збут, ураховуючи кон'юнктуру ринку.

Особливу роль у реалізації інноваційної моделі розвитку мають відігравати венчурні підприємства. Інтенсивний розвиток підприємництва у виробничій сфері, зокрема у промисловості, дасть можливість підвищити рівень комплексності виробництва; більш повно використовувати наявні виробничі фонди, розширити виробничу інфраструктуру; створити основу для формування та розвитку нових організаційних форм виробничої діяльності; реалізувати соціальну спрямованість розвитку промисловості. За прогнозними розрахунками, тут може бути створено близько 25-30 тис. робочих місць, але це потребує організації відповідної системи навчання у сфері малого бізнесу.

Враховуючи всі перелічені вище обставини, на наш погляд, необхідно стимулювати розвиток тих соціально значимих виробництв, які дають змогу розв'язувати проблеми соціально-економічного розвитку, не збільшуючи екологічне навантаження на природну систему. Звичайно, мова йде не про екстенсивний спосіб виробництва, а про інтенсивний, що дозволить передусім забезпечити ефективне використання наявних ресурсів за повного завантаження виробничих потужностей підприємств, що у підсумку вплине на собівартість і вартість кінцевого продукту споживання.

Водночас потрібно розробити й реалізувати відповідні інвестиційні програми на основі чітко визначених обсягів інвестиційних ресурсів; підвищити інвестиційну привабливість за рахунок упорядкування ринкового простору для товаровиробників; створити гарантії захисту капіталу і доходів інвесторів, при цьому основним гарантом повинна виступити держава (через визначення чесних і прозорих умов інвестиційної діяльності). Реалізація саме такого підходу забезпечить розширення податкової бази, поповнення доходів бюджетів усіх рівнів, стабілізацію фінансової системи, збільшення доходів населення, створення нових робочих місць, що вирішить проблему безробіття. Тому розв'язання таких важливих наукових завдань має базуватись на обґрунтуванні оптимальних моделей регіонального розвитку (насамперед інноваційно-інвестиційних), визначення принципів, форм і методів здійснення інноваційно-інвестиційної політики регіонального розвитку з подальшим встановленням параметрів, принципів, науково-методичних засад створення сучасних інноваційних форм і забезпечення наукового супроводження регіональних програм розвитку. Вважаємо, що все це може бути здійснено лише за умови перетворення науково-освітнього комплексу Полтавської області у важливу складову інноваційно-інвестиційної інфраструктури регіону.

Помітне місце в обласному промисловому комплексі займає галузь машинобудування. Вона представлена десятками підприємств, що знаходяться на самостійному балансі. Всього ж підприємств і організацій, що випускають продукцію

машинобудування і металообробки, в області близько тисячі. До виробництв цієї галузі, що мають суттєве значення в загальнодержавному поділі праці, відносяться автомобільна і електротехнічна промисловість, верстат- і приладобудування, залізничне вагонобудування, виробництво дорожньо-будівельної техніки та технологічного устаткування для хімічної, харчової і легкої індустрії.

Створюючи найактивнішу частину основних виробничих фондів – знаряддя праці, машинобудування істотно впливає на темпи й напрями науково-технічного прогресу в інших галузях господарства, зростання продуктивності праці, інші показники, що визначають ефективність виробництва.

Підвищення ефективності машинобудівного виробництва визначається не лише впровадженням у виробництво нових типів машин і устаткування, вдосконаленням його галузевої структури, реконструкцією та технічним переозброєнням.

Великі можливості приховані у вдосконаленні територіальної організації галузі, кращому розташуванні її підприємств. На це істотно впливає традиційний рівень машинобудування й використання виробничих потужностей, а також різні регіональні фактори й умови, потреба районів у продукції галузі, забезпеченість паливом, електроенергією і транспортом, а також наявність промислових майданчиків тощо. Крім того, важливою умовою раціонального розміщення галузі є наявність трудових ресурсів, зокрема кваліфікованих кадрів.

Отже, за своїми тенденціями у розміщенні підприємства машинобудування можна згрупувати у такий спосіб:

- галузі, які характеризуються високою металомісткістю, малою працемісткістю продукції, що випускається невеликими серіями або поодинокими екземплярами (підйомно-транспортне, металургійне, енергетичне машинобудування). Підприємства таких галузей доцільно розташовувати у районах металургійних баз;
- галузі, які характеризуються середньою металомісткістю, невисокою працемісткістю й транспортабельністю готової продукції за невеликих обсягів її випуску (виробництво обладнання для нафтової й хімічної промисловості, будівельних, шляхових і сільськогосподарських машин); підприємства мають розміщуватись, як правило, у районах споживання продукції;
- галузі, які випускають масову продукцію з високою працемісткістю й фондомісткістю (автомобіле – й тракторобудування, дизелебудування, устаткування для легкої, харчової та поліграфічної промисловості); звичайно розміщуються у центрах машинобудівної промисловості з наявністю кваліфікованих кадрів;
- галузі точного машинобудування, котрим властиві дуже висока працемісткість, мала металомісткість, підвищена фондомісткість (радіотехнічна та електронна промисловість,

приладобудування, деякі виробництва електротехнічної промисловості); розміщуються у районах високої технічної культури, що мають висококваліфіковані кадри, експериментальні бази та науково-дослідні інститути.

Треба підкреслити чималу роль спеціалізації та кооперування виробництва у машинобудуванні. Спеціалізація виробництва передбачає концентрацію випуску конструктивно й технологічно подібних виробів, а також концентрацію окремих операцій у відокремлених галузях, на підприємствах. Вона сприяє зростанню продуктивності праці за рахунок використання більш продуктивного обладнання.

Безперечно, всі перераховані фактори є головними, але всі вони поєднуються під єдиним визначенням – інноваційно-інвестиційний потенціал.

Під інноваційно-інвестиційним потенціалом ми розуміємо сукупність певних факторів (науково-технічних, технологічних, кадрових, фінансових), рівень розвитку яких визначає ступінь готовності організації до залучення інвестиційних коштів у її внутрішнє середовище діяльності, при подальшому використанні вкладених коштів у перспективні інноваційні проекти чи програми, у межах обраної стратегії в умовах складного і мінливого оточуючого середовища. Підвищення його рівня є, на наш погляд, тим актуальним питанням, вирішення якого вплине на майбутню долю всієї галузі, на всі рівні як національної, так і обласної виробничої системи.

Висновки. Підсумовуючи результати аналізу сучасного стану підприємств науково-технічної та інноваційної сфери в Україні, можна сказати про те, що за рівнем інноваційної активності, станом виробництва високотехнологічної продукції, обсягами фінансування науки, розвитком інфраструктури інноваційного підприємництва Україна значно відстає від провідних країн світу. При цьому існує невідповідність науково-технічного потенціалу країни загальній продуктивності національної економіки, що зумовлено низькою ефективністю як національної, так і регіональної інноваційної системи, що пов'язано з проблемами, які гальмують їх розвиток.

Забезпечення соціально-економічних пріоритетів розвитку підприємств галузі машинобудування Полтавщини – необхідна умова ефективної регіональної економічної політики, що має враховувати весь комплекс економічних, соціальних, науково-технічних, демографічних та екологічних процесів, які відбуваються в регіоні. Першочергового значення повинні набути заходи, спрямовані на стимулювання розвитку продуктивних сил регіону, раціональне використання його ресурсного потенціалу, створення нормальних умов для життєдіяльності населення, забезпечення екологічної безпеки та вдосконалення територіальної організації суспільства.

Список використаних джерел

1. Andrusiv U. Y., Mazur I. M., Kinash I. P. Systematic approach to the formation of management mechanism of construction enterprises innovation

activity. *Economic Processes Management: International Scientific E-Journal*. 2016. № 4. Pp. 1-10. ULR: http://epm.fem.sumdu.edu.ua/download/2016_4/epm2016_4_2.pdf

2. Kariuk V. I. Methodical approach to estimation of innovative potential of industrial enterprises. *Actual Problems of Economics*. 2012. № 5(131). Pp. 176-182.

3. Zatonatska T. Global trends in state investment policy and practice of their implementation in Ukraine. *Economic Annals-XXI*. 2016. № 156(1-2). Pp. 26-30.

4. Білозубенко В. С. Інноваційна система Європейського Союзу: особливості формування та розвитку: монографія. Донецьк: ДонНУЕТ, 2012. 466 с.

5. Литвин З. Б. Необхідність аналізу інвестиційно-інноваційної діяльності підприємства в сучасних умовах господарювання. *Економічний аналіз: зб. наук. пр.* 2016. Т. 25. № 2. С. 99-107.

6. Jiang X. Research on Building a Practice Platform for Innovation and Entrepreneurship in Mechanical Industrial Design. *Research journal of applied sciences, engineering and technology*. 2014. № 7(2). Pp. 343-347.

7. Valitov S. M., Khakimov A. K. Innovative potential as a framework of innovative strategy for enterprise development. *Procedia Economics and Finance*. 2015. № 24. Pp. 716-721.

8. Носирев О. О. Управління розвитком інноваційно-інвестиційного потенціалу підприємств машинобудування. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер.: Економічні науки: зб. наук. пр.* 2017. Вип. 27. Ч. 1. С. 72-75.

9. Чубай В. М. Суть і види інноваційних стратегій машинобудівних підприємств. *Бюлетень Міжнародного Нобелівського форуму: зб. наук. пр.* 2010. № 1(3). Т. 2. С. 347-356.

10. Весельська К. А. Формування конкурентних переваг спільних машинобудівних підприємств. *Вісник Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського. Серія: Економічні науки*. 2014. Вип. 4. С. 164-168.

11. Чучіна І. М., Мовчан І. В. Інноваційний потенціал сучасних машинобудівних підприємств та його вплив на інвестиційну привабливість. *Економіка і регіон: науковий вісник*. 2011. № 3(30). С. 143-146.

References

1. Andrusiv, U. Y., Mazur, I. M., & Kinash, I. P. (2016). Systematic approach to the formation of management mechanism of construction enterprises innovation activity. *Economic Processes Management: International Scientific E-Journal*, 4, 1-10. Retrieved from http://epm.fem.sumdu.edu.ua/download/2016_4/epm2016_4_2.pdf

2. Kariuk, V. I. (2012). Methodical approach to estimation of innovative potential of industrial enterprises. *Actual Problems of Economics*, 5(131), 176-182.

3. Zatonatska, T. (2016). Global trends in state investment policy and practice of their implementation in Ukraine. *Economic Annals-XXI*. 156(1-2),26-30.

4. Bilozubenko, V. S. (2012). Innovatsiynna systema Yevropeys'koho Soyuzu: osoblyvosti formuvannya ta rozvytku [Innovation system of the European Union: peculiarities of formation and development]. Donetsk: DonNUET. [in Ukrainian].

5. Lytvyn, Z. B. (2016). Neobkhdnist' analizu investytsiyno-innovatsiynoyi diyal'nosti pidpryyemstva v suchasnykh umovakh hospodaryuvannya [The need for analysis of investment-innovation activity of the enterprise in modern economic conditions]. In *Ekonomichnyy analiz [Economic analysis]: Vol. 25(2)* (pp. 99-107). [in Ukrainian].

6. Jiang, X. (2014). Research on Building a Practice Platform for Innovation and Entrepreneurship in Mechanical Industrial Design. *Research journal of applied sciences, engineering and technology*,7(2), 343-347.

7. Valitov, S. M., & Khakimov, A. K. (2015). Innovative potential as a framework of innovative strategy for enterprise development. *Procedia Economics and Finance*, 24, 716-721.

8. Nosyryev, O. O. (2017). Upravlinnya rozvytkom innovatsiyno-investytsiynoho potentsialu pidpryyemstv mashynobuduvannya [Management of the development of innovation and investment potential of mechanical engineering enterprises]. In *Naukovyy visnyk Khersons'koho derzhavnoho universytetu. Ser.: Ekonomichni nauky [Scientific Bulletin of Kherson State University. Ser.: Economics]: Vol. 27(1)* (pp. 72-75). [in Ukrainian].

9. Chubay, V. M. (2010). Sut' i vydy innovatsiynnykh stratehiy mashynobudivnykh pidpryyemstv [The essence and types of innovative strategies of machine-building enterprises]. *Byuleten' Mizhnarodnoho Nobelivs'koho forumu [Bulletin of the International Nobel Forum]: Vol. 1(3):2* (pp. 347-356). [in Ukrainian].

10. Veselska, K. A. (2014). Formuvannya konkurentnykh perevah spil'nykh mashynobudivnykh pidpryyemstv [Formation of competitive advantages of joint machine-building enterprises]. *Visnyk Kremenchuts'koho natsional'noho universytetu imeni Mykhayla Ostrohrads'koho – Transactions of Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskyyi National University*, 4, 164-168. [in Ukrainian].

11. Chuchina, I. M., & Movchan, I. V. (2011). Innovatsiynnyy potentsial suchasnykh mashynobudivnykh pidpryyemstv ta yoho vplyv na investytsiynu pryvablyvist' [Innovative potential of modern machine-building enterprises and its influence on investment attractiveness]. *Ekonomika i rehion: naukovyy visnyk – Economy and Region: Scientific Bulletin*, 3(30), 143-146. [in Ukrainian].

Надійшло 26.04.2019 р.